

LCU 162
ENS de Cachan (langue anglaise)
ENS de Lyon
ENS (Paris)

SESSION 2011

BANQUE D'ÉPREUVES LITTÉRAIRES

COMMENTAIRE D'UN TEXTE EN LANGUE VIVANTE ÉTRANGÈRE
ET TRADUCTION D'UNE PARTIE OU DE LA TOTALITÉ DE CE TEXTE

IMPORTANT

le commentaire doit être rédigé dans la langue choisie lors de l'inscription.

Durée : 6 heures

L'usage de la calculatrice est interdit

L'usage d'un dictionnaire unilingue est autorisé.

Langue allemande	page 2
Langue anglaise	page 4
Langue arabe	page 6
Langue chinoise	page 7
Langue espagnole.....	page 8
Langue grec moderne	page 10
Langue italienne	page 11
Langue japonaise.....	page 13
Langue portugaise	page 15
Langue russe	page 17

Tournez la page S.V.P.

ALLEMAND

Commenter en allemand le texte suivant et le traduire du début jusqu'à « ... sich neigen. ».

Es war die Gesundheit, das Selbstvertrauen des nach uns gekommenen neuen Geschlechts, das sich diese Freiheit auch in der Sitte eroberte. Zum erstenmal sah man schon junge Mädchen ohne Gouvernante mit jungen Freunden auf Ausflügen und bei dem Sport in offener und selbstsicherer Kameradschaft; sie waren nicht mehr ängstlich und prüde, sie wußten, was sie wollten und was sie nicht wollten. Der Angstkontrolle der Eltern entkommen, als Sekretärinnen, Beamtinnen ihr Leben selber verdienend, nahmen sie sich das Recht, ihr Leben selber zu formen. Die Prostitution, diese einzig erlaubte Liebesinstitution der alten Welt, nahm zusehends ab, dank dieser neuen und gestünderen Freiheit, jede Form von Prüderie wurde zur Altmodischkeit. In den Schwimmbädern wurde immer häufiger die hölzerne Planke, die bisher unerbittlich das Herrenbad vom Damenbad getrennt, niedergerissen, Frauen und Männer schämten sich nicht mehr, zu zeigen, wie sie gewachsen waren; in diesen zehn Jahren war mehr Freiheit, Ungezwungenheit, Unbefangenheit zurückgewonnen worden als vordem in hundert Jahren.

Denn ein anderer Rhythmus war in der Welt. Ein Jahr, was geschah jetzt alles in einem Jahr! Eine Erfindung, eine Entdeckung jagte die andere, und jede wiederum wurde im Fluge allgemeines Gut, zum erstenmal fühlten die Nationen gemeinsamer, wenn es das Gemeinsame galt. Ich war am Tage, da der Zeppelin sich zur ersten Reise aufschwang, auf dem Wege nach Belgien zufällig in Straßburg, wo er unter dem dröhnenden Jubel der Menge das Münster umkreiste, als wollte er, der Schwebende, vor dem tausendjährigen Werke sich neigen. Abends in Belgien bei Verhaeren kam die Nachricht, daß das Luftschiff in Echterdingen zerschellt sei. Verhaeren hatte Tränen in den Augen und war furchtbar erregt. Nicht war er etwa als Belgier gleichgültig gegen die deutsche Katastrophe, sondern als Europäer, als Mann unserer Zeit empfand er ebenso den gemeinsamen Sieg über die Elemente wie die gemeinsame Prüfung. Wir jauchzten in Wien, als Blériot den Ärmelkanal überflog, als wäre es ein Held unserer Heimat; aus Stolz auf die sich stündlich überjagenden Triumphe unserer Technik, unserer Wissenschaft war zum erstenmal ein europäisches Gemeinschaftsgefühl, ein europäisches Nationalbewußtsein im Werden. Wie sinnlos, sagten wir uns, diese Grenzen, wenn sie jedes Flugzeug spielhaft leicht überschwingt, wie provinziell, wie künstlich diese Zollschraken und Grenzwächter, wie widersprechend dem Sinn unserer Zeit, der sichtlich Bindung und Weltbrüderschaft begehrt! Dieser Aufschwung des Gefühls war nicht weniger wunderbar als jener der Aeroplane; ich bedaure jeden, der nicht jung diese letzten Jahre des Vertrauens in Europa miterlebt hat. Denn die Luft um uns ist nicht tot und nicht leer, sie trägt in sich die Schwingung und den Rhythmus der Stunde. Sie preßt ihn unbewußt in unser Blut, bis tief ins Herz und ins Hirn leitet sie ihn fort. In diesen Jahren hat jeder einzelne von uns Kraft aus dem allgemeinen Aufschwung der Zeit in sich gesogen und seine persönliche Zuversicht gesteigert aus der kollektiven. Vielleicht haben wir, undankbar wie wir Menschen sind, damals nicht gewußt, wie stark, wie sicher uns die Welle trug. Aber nur wer diese Epoche des Weltvertrauens miterlebt hat, weiß, daß alles seitdem Rückfall und Verdüsterung gewesen.

40 Herrlich war diese tonische Welt von Kraft, die von allen Küsten Europas gegen
unsere Herzen schlug. Aber was uns beglückte, war, ohne daß wir es ahnten, zugleich Gefahr.
Der Sturm von Stolz und Zuversicht, der damals Europa überbrauste, trug auch Wolken mit
sich. Der Aufstieg war vielleicht zu rasch gekommen, die Staaten, die Städte zu hastig
mächtig geworden, und immer verleitet das Gefühl von Kraft Menschen wie Staaten,
45 sie zu gebrauchen oder zu mißbrauchen. [...] Die französischen Industriellen, die dick
verdienten, hetzten gegen die deutschen, die ebenso im Fett saßen, weil beide mehr
Lieferungen von Kanonen wollten, Krupp und Schneider-Creusot. Die Hamburger Schifffahrt
mit ihren riesigen Dividenden arbeitete gegen die von Southampton, die ungarischen
Landwirte gegen die serbischen, die einen Konzerne gegen die andern – die Konjunktur hatte
50 sie alle toll gemacht, hüben und drüben, nach einem wilden Mehr und Mehr. Wenn man heute
ruhig überlegend sich fragt, warum Europa 1914 in den Krieg ging, findet man keinen
einzigsten Grund vernünftiger Art und nicht einmal einen Anlaß. Es ging um keine Ideen,
es ging kaum um die kleinen Grenzbezirke; ich weiß es nicht anders zu erklären als mit
diesem Überschuß an Kraft, als tragische Folge jenes inneren Dynamismus, der sich in diesen
55 vierzig Jahren Frieden aufgehäuft hatte und sich gewaltsam entladen wollte.

Stefan ZWEIG (1881-1942), *Die Welt von gestern*, 1942.

ANGLAIS

Commenter en anglais le texte suivant et le traduire à partir de « Many men on their release... » jusqu'à « ...is written on the rocks in lead. ».

[This text is an excerpt from the long letter written by Oscar Wilde, while in jail, to Lord Alfred Douglas.]

The fact of my having been the common prisoner of a common gaol I must frankly accept, and, curious as it may seem, one of the things I shall have to teach myself is not to be ashamed of it. I must accept it as a punishment, and if one is ashamed of having been punished, one might just as well never have been punished at all. Of course there are many things of which I was convicted that I had not done, but then there are many things of which I was convicted that I had done, and a still greater number of things in my life for which I was never indicted at all. And as the gods are strange, and punish us for what is good and humane in us as much as for what is evil and perverse, I must accept the fact that one is punished for the good as well as for the evil that one does. I have no doubt that it is quite right one should be. It helps one, or should help one, to realize both, and not to be too conceited about either. And if I then am not ashamed of my punishment, as I hope not to be, I shall be able to think, and walk, and live with freedom.

Many men on their release carry their prison about with them into the air, and hide it as a secret disgrace in their hearts, and at length, like poor poisoned things, creep into some hole and die. It is wretched that they should have to do so, and it is wrong, terribly wrong, of Society that it should force them to do so. Society takes upon itself the right to inflict appalling punishment on the individual, but it also has the supreme vice of shallowness, and fails to realize what it has done. When the man's punishment is over, it leaves him to himself; that is to say, it abandons him at the very moment when its highest duty towards him begins. It is really ashamed of its own actions, and shuns those whom it has punished, as people shun a creditor whose debt they cannot pay, or one on whom they have inflicted an irreparable, an irredeemable wrong. I can claim on my side that if I realize what I have suffered, Society should realize what it has inflicted on me; and that there should be no bitterness or hate on either side.

Of course I know that from one point of view things will be made different for me than for others; must indeed, by the very nature of the case, be made so. The poor thieves and outcasts who are imprisoned here with me are in many respects more fortunate than I am. The little way in grey city or green field that saw their sin is small; to find those who know nothing of what they have done they need go no further than a bird might fly between the twilight at dawn and dawn itself: but for me the world is shrivelled to a handsbreadth, and everywhere I turn my name is written on the rocks in lead. For I have come, not from obscurity into the momentary notoriety of crime, but from a sort of eternity of fame to a sort of eternity of infamy, and sometimes seem to myself to have shown, if indeed it required showing, that between the famous and the infamous there is but one step, if as much as one.

Still, in the very fact that people will recognize me wherever I go, and know all about my life, as far as its follies go, I can discern something good for me. It will force on me the necessity of again asserting myself as an artist, and as soon as I possibly can. If I can produce only one beautiful work of art I shall be able to rob malice of its venom, and cowardice of its
40 sneer, and to pluck out the tongue of scorn by the roots.

And if life be, as it surely is, a problem to me, I am no less a problem to life. People must adopt some attitude towards me, and so pass judgement both on themselves and me. I need not say I am not talking of particular individuals. The only people I would care to be with now are artists and people who have suffered: those who know what beauty is,
45 and those who know what sorrow is: nobody else interests me. Nor am I making any demands on life. In all that I have said I am simply concerned with my own mental attitude towards life as a whole; and I feel that not to be ashamed of having been punished is one of the first points I must attain to, for the sake of my own perfection, and because I am so imperfect.

Oscar WILDE (1854-1900), *De Profundis*, 1905.

ARABE

Commenter en arabe le texte suivant et traduire le premier paragraphe.

عدت إلى أهلي يا سادتي بعد غيبة طويلة، سبعة أعوام على وجه التحديد، كنت خلالها أتعلم في أوروبا. تعلمت الكثير، وغاب عني الكثير، لكن تلك قصة أخرى. المهم أنني عدت وبي شوق عظيم إلى أهلي في تلك القرية الصغيرة عند منحى النيل. سبعة أعوام وأنا أحن إليهم وأحلم بهم، ولما جئتهم كانت لحظة عجيبة أن وجدنتني حافية قائما بينهم، فرحوا بي وضجوا حولي، ولم يمض وقت طويل حتى أحسست كأن ثلجا يذوب في دخيلتي، فكأنني مقرر طلعت عليه الشمس. ذلك دفع الحياة في العشيرة، فقدته زمانا في بلاد " تموت من البرد حينئذها". تعودت أذناي أصواتهم، وألفت عينايا أشكالهم من كثرة ما فكرت فيهم في الغيبة، قام بيبي وبينهم شيء مثل الضباب أول وهلة رأيتهم، لكن الضباب راح، واستيقظت ثاني يوم وصولي، في فراشي الذي أعرفه في الغرفة التي تشهد جدرانها على ترهات حياتي في طفولتها ومطلع شبابها وأرخيت أذني للريح. ذلك لعمري صوت أعرفه، له في بلدنا وشوشة مرحة. صوت الريح وهي تمر بالنخل غيره وهي تمر بحقول القمح. وسمعت هديل القمري، ونظرت خلال النافذة إلى النخلة القائمة في فناء دارنا، فعلمت أن الحياة لا تزال بخير، أنظر إلى جذعها القوي المعتدل، وإلى عروقها الضاربة في الأرض، وإلى الجريد الأخضر المنهدل فوق هامتها فأحس بالطمأنينة. أحس أنني لست ريشة في مهب الريح، ولكني مثل تلك النخلة، مخلوق له أصل، له جذور له هدف.

وجاءت أمي تحمل الشاي. وفرغ أبي من صلاته وأوراده فجاء. وجاءت أختي، وجاء أخوأي، وجلسنا نشرب الشاي ونتحدث، شأننا منذ تفتحت عينايا على الحياة. نعم، الحياة طيبة، والدنيا كحالها لم تتغير.

[...]

كل أحد سألني وسألته. سألوني عن أوروبا. هل الناس مثلنا أم يختلفون عنا؟ هل المعيشة غالية أم رخيصة؟ ماذا يفعل الناس في الشتاء؟ يقولون إن النساء سافرات يرقصن علانية مع الرجال. وسألني ود الرئيس: " هل صحيح أنهم لا يتزوجون ولكن الرجل منهم يعيش مع المرأة بالحرام؟ "

أسئلة كثيرة رددت عليها حسب علمي. دهشوا حين قلت لهم إن الأوربيين، إذا استثنينا فوارق ضئيلة، مثلنا تماما، يتزوجون ويربون أولادهم حسب التقاليد والأصول، ولهم أخلاق حسنة، وهم عموما قوم طيبون.

وسألني محجوب. " هل بينهم مزارعون؟ "

وقلت له: " نعم بينهم مزارعون وبينهم كل شيء. منهم العامل والطبيب والمزارع والمعلم، مثلنا تماما. " وأثرت ألا أقول بقية ما خطر على بالي: " مثلنا تماما. بولدون ويموتون وفي الرحلة من المهد إلى اللحد يحملون أحلاما بعضها يصدق وبعضها يخيب. يخافون من المجهول، وينشدون الحب، ويبحثون عن الطمانينة في الزوج والولد. فيهم أقوياء، وبينهم مستضعفون، بعضهم أعطته الحياة أكثر مما يستحق، وبعضهم حرمته الحياة، لكن الفروق تضيق وأغلب الضعفاء لم يعودوا ضعفاء. " لم أقل لمحجوب هذا، وليتني قلت، فقد كان ذكيا. خفت، من غروري، ألا يفهم.

CHINOIS

Commenter en chinois le texte suivant et traduire les trois derniers paragraphes.

落了春雨，一共有七天，河水涨大了。

河中涨了水，平常时节泊在河滩的烟船、妓船，离岸极近，全系在吊脚楼下的支柱上。

5 在楼上四海春茶馆喝茶的闲汉子，俯身临河一面窗口，可以望到对河宝塔边“烟雨红桃”好景致，也可以知道船上妇人陪客烧烟的情形。因为那么近，上下都方便，有喊熟人的声音，从上面或从下面喊叫。到后是互相见面了，谈话了，取了亲昵样子，骂着野话粗话，于是楼上人会了茶钱，从湿而发臭的甬道走去，从那些肮脏地方走到船上了。

10 上了船，花钱半块到五块，随心所欲吃烟睡觉，同妇人毫无拘束的放肆取乐。这些在船上生活的大臀肥身的年青乡下女人，就用一个妇人的好处，热忱而切实的服侍男子过夜。

15 船上人，把这件事也象其余地方一样，叫这做“生意”。她们都是做生意而来的。在名分上，那名称与别的工作同样，既不和道德相冲突，也并不违反健康。她们从乡下来，从那些种田挖园的人家，离了乡村，离了石磨同小牛，离了那年青而强健的丈夫，跟随了一个同乡熟人，就来到这船上做生意了。做了生意，慢慢的变成城市里人，慢慢的与乡村离远，慢慢的学会了一些只有城市里才需要的恶德，于是妇人就毁了。但那毁是慢慢的，因为很需要一些日子，所以谁也不去注意。而且也仍然不缺少在任何情形下还依旧好好的保留着那乡村纯朴气质的妇人。所以在本市大河妓船上，决不会缺少年青女子的来路。

20 事情非常简单，一个不亟亟于生养孩子的妇人，到了城市，能够每月把从城市里两个晚上所得的钱，送给那留在乡下诚实耐劳、种田为生的丈夫，在那方面就过了好日子，名分不失，利益存在。所以许多年青的丈夫，在娶媳妇以后，把她送出来，自己留在家中耕田种地，安分过日子，也竟是极其平常的事情。

25 这种丈夫，到甚么时候，想到那在船上做生意的年青的媳妇，或逢年过节，照规矩要见见媳妇的面了，媳妇不能回来，自己便换了一身浆洗干净的衣服，腰带上挂了那个工作时常不离口的短烟袋，背了整箩整篓的红薯糍粑之类，赶到市上来，象访远亲一样，从码头第一号船上问起，一直到认出自己女人所在的船上为止。问明白后，到了船上，小心小心的把一双布鞋放到舱外护板上，把带来的东西交给了女人，一面便用着吃惊的眼睛，搜索女人的全身。这时节，女人在丈夫30 眼下自然已完全不同了。

大而油光的发髻，用小镊子扯成的细细眉毛，脸上的白粉同绯红胭脂，以及那城市里人神气派头、城市里人的衣服，都一定使从乡下来的丈夫感到极大的惊讶，有点手足无措。那呆相是女人很容易清楚的。女人到后开了口，或者问：“那次五块钱得了么？”或者问：“我们那对猪养儿子了没有？”女人说话时口音自然也完全不同了，变成象城市里做太太的大方自由，完全不是在乡下做媳妇的羞涩畏缩神气了。

沈从文, (1902-1988), 《丈夫》, 1930.

ESPAGNOL

Commenter en espagnol le texte suivant et le traduire de « Por la abertura que hacía de puerta... » jusqu'à « ... del tamaño de un hombre. ».

[La historia transcurre en Paraguay en los años 1930, en la época de la Guerra del Chaco. Gaspar Mora es un leproso.]

Por ese tiempo fue cuando el cometa apareció en el cielo y acercó amenazadoramente a la tierra su inmensa cola de fuego.

Cundió el pánico. Era el anuncio resplandeciente del fin del mundo. La nueva terrible del castigo se amplificaba en la iglesia, entre las lamentaciones y los rezos. De eso me acuerdo bien.

Nos olvidamos de Gaspar Mora, solo en el monte.

Después empezó la sequía, como si el ardiente resuello del monstruo hubiera secado toda el agua de la tierra y del cielo.

María Rosa trató de llegar al abra con su pequeña carga de agua y provisiones. Pero no pudo. Se extravió en el monte, cegada, extraviada por el maléfico *yvaga-rata*¹. Después de varios días reapareció gesticulante.

—¡Ya no está..., se fue! —murmuraba con tranquila desesperación—. ¡Lo llevó el cometa!

Cuando el miedo aflojó, Macario y otros llegaron a la entrada del pique². Encontraron que las últimas provisiones no habían sido retiradas. Las hormigas se estaban llevando los restos enmohecidos.

Empezaron a llamarlo a gritos. La oquedad del monte sólo devolvía ecos pastosos. Lo rastrearon hacia el arroyo. Allí lo encontraron, de bruces sobre los guijarros y la arena del cauce seco.

Estaba muerto, de varios días.

Allí mismo, junto al álveo, cavaron la tierra con sus machetes y lo enterraron. Macario labró una tosca cruz de palosanto³ y la plantó a la cabecera de la tumba.

Volvieron silenciosos y apabullados hacia el cañadón⁴. Se sentían culpables.

—La muerte de Gaspar pesaba sobre nosotros —dijo Macario—. Ibamos a recoger la guitarra y quemar la choza...

Por la abertura que hacía de puerta entrevieron en el interior la silueta de un hombre desnudo, adosado al tapial⁵.

Se quedaron clavados por el estupor.

—Un frío de muerte nos cuarteó las carnes... —contaba Macario.

El hombre estaba inmóvil, con la barba hundida en el pecho y los brazos extendidos. La penumbra no les dejaba ver bien. Parecía no tener pelos y su desnudez era enfermiza, flaca, casi esquelética.

Acababan de enterrar a Gaspar Mora y el rancho⁶ ya tenía otro ocupante. Tardaron en recuperar el habla. Un hálito sobrenatural les había paralizado la lengua.

—¿Quién..., quién anda ahí? —pudo gritar al fin Macario.

El hombre continuaba sin moverse, con la cabeza gacha y los brazos abiertos, como

Notes :

1 Yvaga-rata: fuego-del-cielo, en lengua guaraní. Designa al cometa y alude a la idea de destrucción del mundo, según el Génesis de los guaraníes.

2 Pique: (américanisme) senda estrecha que se abre en la selva.

3 Palosanto: palo santo, árbol tropical cuya madera se emplea en ebanistería (en français: gaïac).

4 Cañadón: cañada profunda.

5 Tapial: tapia.

6 Rancho: choza o casa pobre.

avergonzado de estar allí.

Macario volvió a ensayar la pregunta, esta vez en castellano, con idéntico resultado. El desconocido no hizo el menor gesto. Su mudez, su inmovilidad les arañaba la piel erizada de pavor. Tuvieron la sensación de que aunque pasaran mil años ese hombre no se movería ni les haría caso. Quizá también estaba muerto y sólo se mantenía en pie por un milagroso equilibrio, las largas espinas de los brazos agarradas a la oscuridad.

—Al principio pensamos en un habitante de otro mundo,—nos decía Macario—. Pero era un hombre. Tenía el bulto y la traza de un cristiano. Y estaba allí parado, quieto, mirándonos con su silencio y sus brazos extendidos...

Entonces, sublevados, enfurecidos por el miedo, irrumpieron en el rancho. Macario levantó el machete contra el intruso. Al resplandor de la hoja inmovilizada en el aire, vieron que era un Cristo de madera, del tamaño de un hombre.

—Gaspar no quería estar solo... —murmuró el viejo.

Durante el tiempo de su exilio lo había tallado pacientemente, acaso para tener un compañero en forma de hombre, porque la soledad se le habría hecho insoportable, mucho más terrible y nefanda quizá que su propia enfermedad.

Allí estaba el manso camarada.

Le sobrevivía apaciblemente. Sobre la pálida madera estaban las manchas de las manos purulentas. Lo había tallado a su imagen y semejanza. Si un alma podía adquirir forma corpórea, esa era el alma de Gaspar Mora.

Alguien propuso enterrar la talla junto al cuerpo del leproso.

—¡No! —dijo terminantemente Macario—. Lo dejó en su reemplazo...

Los demás asintieron en silencio.

—Tenemos que llevarlo al pueblo —dijo Macario.

Augusto ROA BASTOS (1917-2005), *Hijo de hombre*, 1960.

GREC MODERNE

Commenter en grec moderne le texte suivant et le traduire de « Θὰ εἶναι βέβαια βανδαλισμὸς νὰ σβήσουμε... » jusqu'à la fin.

Οἱ σημερινές πνευματικὲς ἀνάγκες τῆς Ἑλλάδας δὲν ἐπιτρέπουν πιά τὴν εὐκολὴ ἔργασία τοῦ παλιοῦ καλοῦ καιροῦ. Οἱ καιροὶ ἄλλαξαν. Πρέπει νὰ τὸ καταλάβουν οἱ νέοι διανοούμενοι τῆς γενεᾶς μας καὶ νὰ συναισθανθοῦν πὼς τελείωσε ὀριστικὰ στὴν Ἑλλάδα ἡ ἐποχὴ ποὺ γραφότανε ἡ λογοτεχνία στὶς ταβέρνες καὶ στὰ καφενεῖα,
5 καὶ ποὺ λυνόντανε τὰ βαθύτερα προβλήματα τῆς εὐρωπαϊκῆς σκέψης μὲ συζητήσεις τοῦ πεζοδρομίου. Αὐτὰ ἀνήκουν στὸ παρελθόν. Κι ὅσοι ἐπιμένουν νὰ συνεχίζουν τέτοιες παραδόσεις, πρέπει νὰ ξέρουν πὼς κανεὶς δὲ θὰ τοὺς πάρει στὰ σοβαρά. Ἡ γενεά μας θὰ ἔχει ἀπαιτήσεις πολὺ μεγαλύτερες ἀπὸ τὶς ἀπαιτήσεις τῶν προηγουμένων ἑλληνικῶν γενεῶν. Οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι.

10 "Ὅποιοι κι ἂν εἶναι οἱ νέοι ποὺ ἔρχονται, ὅποιες κατευθύνσεις κι ἂν πρόκειται νὰ ἀκολουθήσουν, θὰ συναισθανθοῦν ἀμέσως, ἂν εἶναι ἀληθινοὶ καλλιτέχνες κι ἀληθινοὶ στοχαστές, πὼς τὸ πρῶτο καθῆκον τους εἶναι νὰ ἐξυψώσουν τὸ ἐπίπεδο τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας. Θὰ φέρουν μιὰ πλατύτερη καὶ βαθύτερη ἐνατένιση τῶν προβλημάτων ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν. Θὰ μιλήσουν μιὰ γλώσσα πιὸ πολιτισμένη καὶ
15 πιὸ οὐσιαστικὴ ἀπ' αὐτὴν στὴν ὁποία διεξάγονται σήμερα οἱ ἑλληνικὲς συζητήσεις. Θὰ ἀρνηθοῦν τὴ μαλθακότητα καὶ τὴν ἐπιπολαιότητα, ποὺ μᾶς περιβάλλουν, θὰ περιφρονήσουν τὶς εὐκόλες ἐπιτυχίες καὶ τὶς κούφιες τιμητικὲς διακρίσεις τῆς μετριότητας καὶ θὰ φιλοδοξήσουν νὰ κάνουν κάτι δύσκολο, ἱκανὸ νὰ ζήσει. Χρειαζόμαστε νέους μὲ γερὰς πλάτες, ποὺ παίρνουν τὴ ζωὴ στὰ σοβαρά, ποὺ
20 αἰσθάνονται εὐχαρίστηση στὴν κοπιαστικὴ ἔργασία, στοὺς τραχεῖς ἀγῶνες, στὰ ἐπικίνδυνα ταξίδια, ποὺ ἀγαποῦν τὴ δυσκολία γιατί ἔχουν δυνάμεις νὰ ξεδέσουν. Ἡ δύσκολη καὶ ταραγμένη ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε ταιριάζει καλὰ στοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Τοὺς προσφέρει ἓνα ἀνεξάντλητο πεδίο ὁμορφῆς δράσης.

Θὰ εἶναι βέβαια βανδαλισμὸς νὰ σβήσουμε μὲ τυφλὴ ἀντιπάθεια ὅλη τὴν
25 ἔργασία τῶν παλιῶν πεζογράφων μας. Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τους πρέπει νὰ μείνουν ὡς ντοκουμέντα μιᾶς ἐποχῆς καὶ ἀρκετὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ ζήσουν καὶ ὡς ἔργα τέχνης. Πρέπει νὰ φανοῦμε δίκαιοι, νὰ ξεχωρίσουμε τὰ ἔργα ποὺ μποροῦν νὰ ζήσουν, νὰ πληρώσουμε φόρο τιμῆς στοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀφιέρωσαν μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ στὴν καλλιέργεια τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ.
30 Αὐτὰ κανένας εὐσυνείδητος ἄνθρωπος δὲ θὰ τὰ ἀρνηθεῖ. Μὰ εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητο νὰ σπάσουμε τὴν παράδοση. Ἔχει διαμορφωθεῖ μιὰ ρουτίνα τῆς ἑλληνικῆς πεζογραφίας, ἓνα καθεστῶς μὲ ὠρισμένα σύνορα καὶ ὠρισμένα μέτρα καὶ σταθμὰ. Αὐτὴ ἡ ρουτίνα, ἂν τὴν ἀφήσουμε ἀνενόχλητη, θὰ ἐμποδίσει τοὺς νέους δημιουργοὺς νὰ βροῦν τὸν ἑαυτό τους καὶ νὰ συναισθανθοῦν τὸν προορισμό τους. Ἴσως τοὺς
35 ἀφομοιώσει. Γιὰ τοῦτο ἡ πρώτη μας δουλειὰ εἶναι νὰ ἀνατρέψουμε τὰ καθιερωμένα ὄρια καὶ τὶς καθιερωμένες ἀξίες. Φαινόμεστε ἀδιάλλαχοι κ' ἴσως ἀχάριστοι πρὸς τοὺς παλαιότερους συγγραφεῖς μας γιὰ τὸ καλὸ τῆς γενεᾶς μας, γιατί τὰ δικαιώματα τῆς νιότης προηγοῦνται. Πρέπει μὲ κάθε θυσία νὰ ἀποχτήσουν οἱ νέοι πλατεῖς ὀρίζοντες καὶ νὰ ἀναπνεύσουν καθαρὸ ἀέρα.

ITALIEN

Commenter en italien le texte suivant et le traduire du début jusqu'à la fin du cinquième paragraphe.

I LAVORI DI CASA

Non potendo dormire, la vecchia madre usa alzarsi quando ancora è buio, scendere in cucina e farsi il caffè. Dopo, si mette seduta sul divano nella stanza da pranzo, se ne sta lì a fumare e aspetta che venga giorno.

Le piacerebbe mettersi a fare i lavori di casa: spazzare le scale, lavare i pavimenti, lavare porte e finestre. Non può, perché tutti dormono; e questi atti che pensa e non compie la accendono di un freddo fuoco. Era, da giovane, disordinata e pigra; invecchiando, le è venuta la mania dell'ordine, e una sorta di torvo amore per i lavori di casa; e i figli, le nuore e gli amici usano biasimare questa sua passione, la definiscono un segno squallido e deplorabile di vecchiaia e di aridità. I lavori di casa sono in lei, essi dicono, un alibi per non fare altre e più nobili cose: leggere, occuparsi di politica, coltivarsi. La vecchia madre non ha mai capito nulla di politica; non ha più in testa che tre o quattro pensieri, pietrosi e caparbi, e li coltiva mentre sta sul divano a fumare o quando infuria nei lavori di casa.

Di solito, verso le sei e mezzo, si svegliano i bambini, figli dei suoi figli, venuti a stare con lei nei mesi d'estate. La vecchia non si muove dal suo divano; è là appostata come un avvoltoio, con gli artigli posati su una roccia. Fuma, coltiva i suoi quattro pensieri, e guarda di là dai vetri olivi e vigne immersi nella nebbia dell'alba.

In un tempo remoto e felicissimo, la madre allora giovane e non vinta dalle disgrazie alzava i suoi bambini appena svegli, li lavava, gli dava il caffelatte e li portava fuori. La sua propria madre le aveva insegnato che tutto questo era essenziale. Lei ricorda di essere stata, come si è detto, molto disordinata e pigra; c'era tuttavia nel suo disordine un pensiero incrollabile: che i bambini appena svegli dovevano essere alzati, insaponati con forza, spruzzati di borotalco, e portati, dopo il caffelatte, nel primo e fresco sole del mattino.

Oggi vorrebbe fare lo stesso con i figli dei suoi figli: ma un'operazione così semplice, come alzare e lavare questi nuovi bambini, non le è consentita. Questi nuovi bambini hanno, nelle loro stanze, biscotti e giornalini illustrati; si alzeranno più tardi, quando a loro stessi piacerà; gireranno per casa nei pigiami di spugna, spargeranno giornalini e biscotti sui genitori ancora immersi nel sonno.

Infine, anche i genitori si svegliano, si alzano e scendono in cucina, arruffati e scalzi: non hanno ciabatte o non si curano di cercarle sotto i letti: la vecchia madre si chiede per quanto tempo sussisterà l'industria delle pantofole, poiché la gente sembra giudicarle inutili. Brancolando ancora nel sonno, i giovani genitori cercano per la cucina pane e tazze. Comincia una lunga colazione caotica, senza caffelatte: il caffelatte, come le pantofole, sembra stia scomparendo dalla faccia della terra. Girano uova strapazzate e sughi di frutta in bottiglia: e una sostanza orribile, scura e untuosa, che si spalma sul pane e che si chiama Nutella.

Tournez la page S.V.P.

35 I bambini vengono interrogati su quello che vogliono mangiare: non lo sanno,
e l'indecisione li fa piangere; fuori il sole è già caldo e la vecchia madre pensa che i bambini
dovrebbero essere al sole da un pezzo; tace, perché si è ormai abituata a tacere; pensa che il
modo come vengono allevati questi nuovi bambini è molto complicato e faticoso; il modo
40 antico era forse autoritario e sbadato; in quell'atto di alzarli appena svegli, lavarli e metterli
fuori c'era forse, come dicono ora i suoi figli, un atto di prepotenza e di imperio; la vecchia
madre si chiede se anche il caffelatte era una prepotenza: lei stessa lo detestava, ma lo trovava
buono quando lo bevevano i suoi bambini.

Frattanto i giovani genitori discutono se andare al mare per tutta la giornata o invece
solo al mattino: sembrano ignorare che il mattino è ormai quasi trascorso. Discutono a che
45 spiaggia andare e con quale automobile andare; la madre pensa che l'aspetto essenziale nei
giovani oggi è l'indecisione. Nell'indecisione dei genitori sono coinvolti i bambini; piangono,
perché l'indecisione li esaspera; mescolano alle incertezze dei genitori le loro proprie
incertezze, chiedono in lacrime come saranno vestiti e quali giochi dovranno portare; a un
tratto i genitori si arrabbiano, nella rabbia assumono accenti tragici; questi nuovi e giovani
50 genitori non usano sgridare i bambini, ma quando perdono la pazienza credono di dover fare
un volto tragico: i bambini singhiozzano, i genitori subito pentiti si appartano con i bambini
e non li consolano, ma forniscono loro in un segreto sussurro diffuse spiegazioni sul proprio
comportamento. La vecchia madre pensa che i rimproveri rapidi, sbadati e distratti, furiosi
e subito dimenticati, sono un'altra cosa scomparsa dalla faccia della terra. Infine, se ne vanno,
55 pieni di salvagente, secchielli, asciugamani e borse; e la vecchia madre pensa che potrà fare
i lavori di casa.

Natalia GINZBURG (1916-1991), *I lavori di casa*, 1969.

JAPONAIS

Commenter en japonais le texte suivant et le traduire du début jusqu'au point au milieu de la ligne 9.

5 三四郎が東京で驚いたものは沢山ある。第一電車のちんちん鳴るので驚いた。それからそのちんちん鳴る間だ、非常に多くの人間が乗ったり降ったりするので驚いた。次に丸の内*で驚いた。尤も驚いたのは、どこまで行っても東京がなくならないという事であった。しかもどこをどう歩いても、材木が放り出してある、石が積んである、新しい家が往来から二、三間引込んでいる、古い家が半分取崩されて心細く前の方に残っている。凡ての物が破壊されつつあるように見える。そうして凡ての物がまた同時に建設されつつあるように見える。大変な動き方である。

10 三四郎は全く驚いた。要するに普通の田舎者が始めて都の真中に立つて驚くと同じ程度に、また同じ性質において大に驚いてしまった。今までの学問はこの驚きを予防する上において、売薬ほどの効能もなかった。三四郎の自信はこの驚きと共に四割方減却した。不愉快でたまらない。

15 この劇烈な活動そのものが取りも直さず現実世界だとすると、自分が今日までの生活は現実世界に毫も接触していない事になる。洞が峠で昼寝をしたと同然である。それでは今日限り昼寝をやめて、活動の動前が払えるかという、それは困難である。自分は今活動の中心に立っている。けれども自分はただ自分の左右前後に起る活動を見なければならぬ地位に置き易えられたというまでで、学生としての生活は以前と変る訳はない。世界

20 はかように動揺する。自分はこの動揺を見ている。けれどもそれに加わる事は出来ない。自分の世界と、現実の世界は一つ平面に並んでおりながら、どこも接触していない。そうして現実の世界は、かように動揺して、自分を置き去りにして行ってしまう。甚だ不安である。

25 三四郎は東京の真中に立つて電車と、汽車と、白い着物を着た人と、黒い着物を着た人との活動を見て、こう感じた。けれども学生生活の裏面に横たわる思想界の活動には毫も気が付かなかった。——明治の思想は西洋の歴史にあらわれた三百年の活動を四十年で繰返している。

30 三四郎が動く東京の真中に閉じ込められて、一人で蹲ぎ込んでいるうちに、国元の母から手紙が来た。東京で受取った最初のものである。見ると色々書いてある。まず今年は豊作で自出度いという所から始まって、身体を大事にしながらはいけないという注意があつて、東京のものはみんな利口で人が悪いから用心しろと書いて、学資は毎月月末に届くようにするから安心しろとあつて、勝田の政さんの従弟に当る人が大学校を卒業して、理科大学とかに出ているぞうだから、尋ねて行って、万事宜しく願ひがいいで結んである。肝心の名前を忘れたと見えて、欄外というような処に野々宮宗八とのと書いてあつた。この欄外にはその外二三件ある。作の青馬が急病で死んだんで、作は大弱りである。三輪田のお光さんが鮎をくれたけれども東京へ送ると途中で腐ってしまうから、家内で食べてしまった。等である。

35 三四郎はこの手紙を見て、何だか古ぼけた昔から届いたような気がした。母には済まな
いが、こんなものを読んでいる暇はないとまで考えた。それにもかかわらず繰返して二返
読んだ。要するに自分がかもし現実世界と接触しているならば、今のところ母より外にない
のだらう。その母は古い人で古い田舎におる。その外には汽車の中で乗合した女がいる。
あれは現実世界の寵妻である。接触したというには、あまりに短くつてかつあまりに鋭過
40 た。——三四郎は母のいい付け種野々富宗人を探ねる事にした。

Natsume SÔSEKI (1867-1916), 三四郎, *Sanshirô*, 1908.

PORTUGAIS

Commenter en portugais le texte suivant et le traduire de « Se eu dissesse a um cristão ou a um muçulmano... » jusqu'à la fin.

Não tenho dúvidas de que este artigo, logo a começar pelo seu título, irá obrar o prodígio de pôr de acordo, ao menos por esta vez, os dois irredutíveis irmãos inimigos que se chamam Islamismo e Cristianismo, particularmente na vertente (isto é, católica) a que o primeiro aspira e em que o segundo, ilusoriamente, ainda continua a imaginar-se. Na mais
5 benévola das hipóteses de reacção possíveis, clamarão os bem-pensantes que se trata de uma provocação inadmissível, de uma desculpável ofensa ao sentir religioso dos crentes de ambos os partidos, e, na hipótese pior (supondo que pior não haja), acusar-me-ão de impiedade, de sacrilégio, de blasfémia, de profanação, de desacato, de quantos outros delitos mais, de calibre idêntico, sejam capazes de descobrir, e portanto, sabe-se-lá, merecedor de uma punição que
10 me servisse de escarmento para o resto da vida. Se eu próprio pertencesse ao grémio cristão, o catolicismo vaticano teria de interromper por um momento os espectáculos estilo cecil b. de mille em que agora se compraz para dar-se ao enfadonho trabalho de me excomungar, porém, cumprida essa obrigação burocrática, veria caírem-se-lhe os braços. Já lhe escasseiam as forças para proezas mais atrevidas, uma vez que os rios de lágrimas chorados pelas suas
15 vítimas empaparam, esperemos que para sempre, a lenha dos arsenais tecnológicos da primeira inquisição. Quanto ao islamismo, na sua moderna versão fundamentalista e violenta (tão violenta e fundamentalista como o foi o cristianismo nos tempos do seu apogeu imperial), a palavra de ordem por excelência, todos os dias insanamente proclamada, é « morte aos infiéis », ou, em livre tradução, se não crês em Alá, não passas de uma imunda barata que, não
20 obstante ser também ela uma criatura nascida do Fiat divino, qualquer muçulmano cultivador dos métodos expeditivos terá o sagrado direito e o sacrossanto dever de esmagar sob o chinelo com que entrará no paraíso de Maomé para ser recebido no voluptuoso seio das huris. Permita-se-me portanto que torne a dizer que Deus, sendo desde sempre um problema, é, agora, o problema.

25 Como qualquer outra pessoa a quem a lastimável situação do mundo em que vive não é de todo indiferente, tenho lido algo do que se tem escrito por aí sobre os motivos de natureza política, económica, social, psicológica, estratégica, e até moral, em que se presume terem ganho raízes os movimentos islamistas agressivos que estão lançando sobre o
30 denominado mundo ocidental (mas não só ele) a desorientação, o medo, o mais extremo terror. Foram suficientes, aqui e além, umas quantas bombas de relativa baixa potência (recordemos que quase sempre foram transportadas em mochilas ao lugar dos atentados) para que os alicerces da nossa tão luminosa civilização estremecessem e abrissem fendas, e ruíssem aparatosamente as precárias estruturas da segurança colectiva com tanto trabalho e despesa levantadas e mantidas. Os nossos pés, que criámos fundidos no mais resistente dos
35 aços, eram, afinal, de barro.

É o choque das civilizações, diz-se. Será, mas a mim não mo parece. Os mais de sete mil milhões de habitantes deste planeta, todos eles, vivem no que seria mais exacto chamarmos a civilização mundial do petróleo, e a tal ponto que nem sequer estão fora dela (vivendo, claro está, a sua falta) aqueles que se encontram privados do precioso « ouro negro ».
40 Esta civilização do petróleo cria e satisfaz (de maneira desigual, já o sabemos) múltiplas necessidades que não só reúnem ao redor do mesmo poço os gregos e os troianos da citação clássica, mas também os árabes e os não árabes, os cristãos e os muçulmanos, sem falar naqueles que, não sendo nem uma coisa nem outra, têm, onde quer que se encontrem, um automóvel para conduzir, uma escavadora para pôr a funcionar, um isqueiro para acender.

45 Evidentemente, isto não significa que por baixo dessa civilização do petróleo a todos comum
não sejam discerníveis os rasgos (mais do que simples rasgos em certos casos) de civilizações
e culturas antigas que agora se encontram imersas em um processo tecnológico de
ocidentalização a marchas forçadas, o qual, não obstante, só com muita dificuldade tem
50 Por alguma razão se diz que o hábito não faz o monge...

Uma aliança das civilizações, em feliz hora proposta pelo presidente do governo
espanhol e cuja ideia foi recentemente retomada pelo secretário-geral das Nações Unidas,
poderá representar, no caso de vir a concretizar-se, um passo importante no caminho de uma
diminuição das tensões mundiais de que cada vez parecemos estar mais longe, porém, seria de
55 todos os pontos de vista insuficiente, ou mesmo totalmente inoperante, se não incluisse, como
item fundamental, um diálogo inter-religiões, já que neste caso está excluída qualquer remota
possibilidade de uma aliança... Como não há motivos para temer que chineses, japoneses e
indianos, por exemplo, estejam a preparar planos de conquista do mundo, difundindo as suas
diversas crenças (confucionismo, budismo, taoísmo, sintoísmo, hinduísmo) por via pacífica
60 ou violenta, é mais do que óbvio que quando se fala de alianças das civilizações se está a
pensar, especialmente, em cristãos e muçulmanos, esses irmãos inimigos que vêm alternando,
ao longo da história, ora um ora outro, os seus trágicos e pelos vistos intermináveis papéis de
verdugo e de vítima.

Portanto, quer se queira quer não se queira, Deus como problema, Deus como pedra
65 no meio do caminho, Deus como pretexto para o ódio, Deus como agente de desunião. Mas
desta evidência palmar não se ousa falar em nenhuma das múltiplas análises da questão,
sejam elas de tipo político, económico, sociológico, psicológico ou utilitariamente estratégico.
É como se uma espécie de temor reverencial ou a resignação ao « politicamente correcto e
estabelecido » impedissem o analista de perceber algo que está presente nas malhas da rede e
70 as converte num entramado labiríntico de que não tem havido maneira de sairmos, isto é,
Deus. Se eu dissesse a um cristão ou a um muçulmano que no universo há mais de 400 mil
milhões de galáxias e que cada uma delas contém mais de 400 mil milhões de estrelas, e que
Deus, seja ele Alá ou o outro, não poderia ter feito isto, melhor ainda, não teria nenhum
motivo para fazê-lo, responder-me-iam indignados que a Deus, seja ele Alá seja ele o outro,
75 nada é impossível. Excepto, pelos vistos, diria eu, fazer a paz entre o Islão e o Cristianismo, e,
de caminho, conciliar a mais desgraçada das espécies animais que se diz terem nascido da sua
vontade (e à sua semelhança), a espécie humana, precisamente.

Não há amor nem justiça no universo físico. Tão-pouco há crueldade. Nenhum poder
preside aos 400 mil milhões de galáxias e aos 400 mil milhões de estrelas existentes em cada
80 uma. Ninguém faz nascer o Sol cada dia e a Lua cada noite, mesmo que não seja visível no
céu. Postos aqui sem saber porquê nem para quê, tivemos de inventar tudo. Também
inventámos Deus, mas esse não saiu das nossas cabeças, permaneceu lá dentro, como factor
de vida algumas vezes, como instrumento de morte quase sempre. Podemos dizer « Aqui está
o arado que inventámos », não podemos dizer « Aqui está o Deus que inventou o homem que
85 inventou o arado ». A esse Deus não podemos arrancá-lo de dentro das nossas cabeças, não o
podem fazer nem mesmo os próprios ateus. Mas ao menos discutamo-lo. Já não adianta nada
dizer que matar em nome de Deus é fazer de Deus um assassino. Para os que matam em nome
de Deus, Deus não é só o juiz que os absolve, é o Pai poderoso que dentro das suas cabeças
juntou antes a lenha para o auto-de-fé e agora prepara e coloca a bomba. Discutamos essa
90 invenção, resolvamos esse problema, reconheçamos ao menos que ele existe. Antes que nos
tornemos todos loucos. E daí, quem sabe ? Talvez essa fosse a maneira de não continuarmos a
matar-nos uns aos outros.

RUSSE

Commenter en russe le texte suivant et le traduire de «— А что, отец, ... » jusqu'à «... раз хороший человек.».

ВЕЛИКИЙ КОМБИНАТОР

В половине двенадцатого с северо-запада, со стороны деревни Чмаровки, в Старгород вошел молодой человек лет двадцати восьми. За ним бежал беспризорный.

— Дядя, — весело кричал он, — дай десять копеек!

5 Молодой человек вынул из кармана нагретое яблоко и подал его беспризорному, но тот не отставал. Тогда пешеход остановился, иронически посмотрел на мальчика и тихо сказал:

— Может быть, тебе дать еще ключ от квартиры, где деньги лежат?

Зарвавшийся беспризорный понял всю беспочвенность своих претензий и отстал.

10 Молодой человек солгал : у него не было ни денег, ни квартиры, где они могли бы лежать, ни ключа, которым можно было бы квартиру отпереть. У него не было даже пальто. В город молодой человек вошел в зеленом в талию костюме. Его могучая шея была несколько раз обернута старым шерстяным шарфом, ноги были в лаковых штиблетах с замшевым верхом апельсинового цвета. Носков под штиблетами не было. [...]

15 Веселый молодой человек пообедал в столовой «Уголок вкуса» и пошел осматривать город. Он прошел Советскую улицу, вышел на Красноармейскую (бывшая Большая Пушкинская), пересек Кооперативную и снова очутился на Советской. Но это была уже не та Советская, которую он прошел : в городе было две Советских улицы. Немало подивившись этому обстоятельству, молодой человек очутился на улице Ленских событий (бывшей Денисовской). Подле красивого двухэтажного особняка
20 № 28 с вывеской

СССР, РСФСР 2-й ДОМ СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАРГУВСТРАХА

молодой человек остановился, чтобы прикурить у дворника, который сидел на каменной скамеечке при воротах.

— А что, отец, — спросил молодой человек, затянувшись, — невесты у вас в городе есть?

25 Старик дворник ничуть не удивился.

— Кому и кобыла невеста, — ответил он, охотно ввязываясь в разговор.

— Больше вопросов не имею, — быстро проговорил молодой человек.

И сейчас же задал новый вопрос :

— В таком доме да без невест?

30 — наших невест, — возразил дворник, — давно на том свете с фонарями ищут.

У нас тут государственная богадельня : старухи живут на полном пенсионе.

— Понимаю. Это которые еще до исторического материализма родились?

— Уж это верно. Когда родились, тогда и родились.

— А в этом доме что было до исторического материализма?

35 — Когда было?

— Да тогда, при старом режиме.

— А, при старом режиме барин мой жил.

— Буржуй?

— Сам ты буржуй! Сказано тебе — предводитель дворянства.

40 — Пролетарий, значит?

— Сам ты пролетарий! Сказано тебе — предводитель.

Разговор с умным дворником, слабо разбиравшимся в классовой структуре общества, продолжался бы еще бог знает сколько времени, если бы молодой человек не взялся за дело решительно.

45 — Вот что, дедушка,— молвил он, — неплохо бы вина выпить.
— Ну, угости.

На час оба исчезли, а когда вернулись назад, дворник был уже вернейшим другом молодого человека.

50 — Так я у тебя переночую, — говорил новый друг.
— По мне хоть всю жизнь живи, раз хороший человек.

Добившись так быстро своей цели, гость проворно спустился в дворницкую, снял апельсиновые штиблеты и растянулся на скамейке, обдумывая план действий на завтра.

Звали молодого человека Остап Бендер. Из своей биографии он обычно сообщал только одну подробность : «Мой папа, — говорил он, — был турецко-подданный».
55 Сын турецко-подданного за свою жизнь переменял много занятий. Живость характера, мешавшая ему посвятить себя какому-нибудь делу, постоянно кидала его в разные концы страны и теперь привела в Старгород без носков, без ключа, без квартиры и без денег.

Лежа в теплой до вонючести дворницкой, Остап Бендер отшлифовывал в мыслях два возможных варианта своей карьеры.

60 Можно было сделаться многоженцем и спокойно переезжать из города в город, таская за собой новый чемодан с захваченными у дежурной жены ценными вещами.

А можно было завтра же пойти в Стардеткомиссию и предложить им взять на себя распространение еще не написанной, но гениально задуманной картины : « Большевики пишут письмо Чемберлену », по популярной картине художника Репина : « Запорожцы
65 пишут письмо султану ». В случае удачи этот вариант мог бы принести рублей четыреста.

Илья Ильф (1897-1937) Евгений Петров (1903-1942), *Двенадцать стульев* (1928).